

Підгорна А. Б.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Іноземна філологія та переклад»,
Національний університет «Запорізька політехніка»

ГРАМАТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ТЕКСТІВ СФЕРИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Традиційно при розгляді та лінгвістичному аналізі фахових текстів основна увага приділяється одиницям лексичного рівня, адже вони є більш помітними і тому здаються більш вагомими. Існує безліч робіт, присвячених дослідженню термінів, їх класифікаціям та структурним різновидам, метафоричним термінам та фразеологізмам, неологізмам та кліше. Однак, фахові тексти можна вивчати не лише з точки зору лексики, а і зосередити увагу на граматичному рівні, адже саме він може викликати труднощі при неправильній інтерпретації певних граматичних конструкцій, що, у свою чергу, може призводити до неточностей у перекладі.

Спробуємо проілюструвати деякі з цих ознак на матеріалі тексту сфери інноваційних технологій [1]. На морфологічному рівні можна відзначити такі характеристики, як помітна кількісна перевага певних часових форм, частин мови (тенденція до номіналізації) або активне застосування пасивного стану дієслів. На синтаксичному рівні увагу привертає частотність складних речень, певних синтаксичних конструкцій та імперативів.

Як зазначалося вище, однією з найбільш поширених рис спеціального тексту є частотне використання пасивного стану. Це пояснюється тим, що фаховий текст найчастіше являє собою опис процесів або фактів, і тому автор прагне зосередити увагу саме на них. Дієслова у пасивному стані вживаються в тих випадках, коли особа, що виконує дію невідома або коли вважають непотрібним її згадувати. У сучасній англійській мові виконувач дії зазначається приблизно в 20% випадках вживання пасивних конструкцій. Думка, виражена пасивним станом у цьому випадку не може бути виражена активним станом дієслова, оскільки не зазначена особа, яка виконує дію і могла б служити підметом у активному стані:

To make sure secure browsing is enabled, see whether the address bar of your browser begins with https://

If the code doesn't work, you are given the option of having Facebook simply text you a code.

Пасивні стани такого типу зустрічаються значно частіше, ніж пасивні стани із вказаною особою, що виконує дію, тобто звороти з доповненням із прийменником *by*. Наприклад, можна відмітити, що в аналізованому тексті майже не зустрічається використання пасиву із вказівкою на виконавця.

Розглядаючи фахову літературу в лінгвістичному аспекті, слід також звернути увагу на вживання великої кількості дієприкметникових, герундіальних та інфінітивних зворотів:

*You can **use** Code Generator in your Facebook mobile app **to reset** your password or **to generate** login approval security codes. **To enable** Code Generator, follow these instructions....*

*You can **remove** a device from this section simply by **clicking** the Edit link.*

Ці конструкції викликають у процесі перекладу особливі труднощі і є джерелом багатьох грубих помилок при перекладі. Безособові форми дієслова також мають обмежені можливості виражати час, хоч і надають можливість спростити складні речення. Тенденція до спрощення синтаксичної будови речення дуже поширена в сучасній англійській мові, тому розуміння безособових форм дієслова та вживання зворотів, до складу яких входять ці форми, має важливе значення при перекладі. Граматичне поняття безособових форм дієслова в обох мовах спричиняє труднощі у виборі семантичних еквівалентів та адекватного перекладу, оскільки відсутність явного відповідника таким конструкціям стає перешкодою у розумінні іншомовного тексту, впливаючи на якість професійного перекладу.

Однією з синтаксичних особливостей аналізованих текстів можна вважати також використання займенників 3 особи множини (*they*) та 2 особи однини/множини (*you*) для позначення виконавця, але без вказівки на конкретну особу, що робить ці речення неозначено-особовими:

*When **you** deactivate your account, it's still around but it's not in use.*

Також розповсюдженими є імперативи, головний член яких виражає дію, яку треба виконати, наприклад: ***Click** the Deactivate Your Account link at the bottom of the Security Settings screen.*

У свою чергу, в англійській мові існують конструкції, які не мають прямих аналогів в українській. Так, спостерігаємо речення з неозначено-особовим підметом *one*, які вимагають від перекладача добору адекватного способу передачі мовою перекладу, або особливий формальний підмет *there*, що вживається у сполученні з дієсловом *to be* та деякими іншими дієсловами і заміщає смисловий підмет, який звичайно міститься після дієслова-присудка. Формальний підмет *there*

не має відповідника в українській мові й тому не перекладається окремо від дієслова-присудка та смислового підмета. Відмітимо також, що займенник *one* використовується і як заміник у функції додатка для уникнення тавтології: *You can choose to receive all notifications, except ones you have unsubscribed from.*

Отже, можна зробити висновок, що до характерних особливостей текстів інноваційних технологій можна віднести їх аранжування на різних рівнях мови – лексичному, морфологічному та синтаксичному. На морфологічному рівні яскравою ознакою є вживання безособових форм дієслова та пасиву. На синтаксичному рівні відзначаємо спонукальні речення, формальні підмети та неозначено-особові конструкції.

Література

1. Crager J., Ayres S., Nelson M., Herndon D. Facebook: All-in-One for Dummies. [2nd ed.]. New Jersey : John Wiley & Sons, 2014. 508 p.